

نام درس: فارسی

نام دبیر: اخگری

زمان: ۷۵ دقیقه

تاریخ: ۹۶/۱۰/۲۰

تعداد صفحات: ۴

پایه

نمره به عدد و حروف:

شماره داوطلبی:

نام و نام خانوادگی:

کلاس:

نمره تجدید نظر:

آزمون پایانی نوبت اول
سال تحصیلی ۹۶-۹۷

پایه دهم

توجه: پاسخ سوالات در همین برگه و فقط با فودکار آبی نوشته شود.

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱- واژه های درست را با توجه به عبارات آمده از داخل کمانک انتخاب کنید. (۵/نمره)

الف) تا (فار- فوار) غم عشقت آویخته در دامن

ب) از این نوع کلمات بسیار در قاطر داشت و حتی در صحبت و (مهاوره- مهاوره) عاری و روزمره فود آنها را نیز به کار می برد.

۲- در عبارات زیر غلط های املایی را بیابید و صحیح آنها را بنویسید. (۵/نمره)

"درست معلّم از وقب هیوان روان شد؛ فکّ زیرین را پیمود و در آفوره مانده کله پاهای مانده بود، با ثم ها و ما چشم به راه آفر کار."

۳- با توجه به معنی املای چند واژه غلط آمده است؟ درست آنها را بنویسید. (۵/نمره)

الف) قرابت؛ فویشاونری (ب) مصلخ؛ رفت کن همام

پ) لنیمی؛ پستی (ت) ذلت؛ لغزش

ب) معنی لغات مشخص شده را بنویسید. (۱/۵ نمره)

۱- عامل شهری به خلیفه نبشت که دیوار شهر، خراب شده است. / ۲- از یال و غارب گذشت.

۳- هیچ فرمانروا را ندیدم که پای انزاری وصله دار به پا کند. / ۴- چنان که هستی بر نشین و نزدیک من آی

۵- چون میل و عنایت یعقوب را بدو دیدند، آهنگ کید و مکر و عراوت با او کردند. / ۶- صفحه سفیدی را باز کرد و ارتالاً انشایی ساخت.

۱) (۲) (۳)

۴) (۵) (۶)

۴- برای هر یک از واژه های زیر یک هم خانواده بنویسید. (۵/نمره)

الف) فاتح؛ ب) عادل؛

۵- در عبارت زیر چند وابسته پیشین به کار رفته است؟ در متن مشخص کنید. (۲۵/نمره)

"در عالم، نعمت بسیار است و لکن آب، نیکو ترین نعمت هاست"

۶- با توجه به ابیات زیر یک واژه "مرکب" و یک واژه "ونری - مرکب" بنویسید. (۵/نمره)

الف) جوانمردی بران باش که ملک فویشن، بفتی / نه چون حافظ که می بفتش سمرقند و بشارا را

ب) گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد / گفتا اگر برانی هم اوت رهبر آیر

۷- در کدام بیت جهش ضمیر وجود دارد؟ آن را در بیت مشخص کنید. (۱۵/نمره)

الف) پسندی که شهری بسوزد به نار / اگر چه سرایت بود بر کنار

ب) ای بی نشان مفض نشان از که بویمت / کم گشت در تو هر دو جوان از که بویمت

۸- برای واژه مشخص شده در زیر "جمع مکسر" بنویسید. (۲۵/نمره)

"اگر ما وام دار تریز / دین به تو یا تو بران"

۹- مورد حذف شده را در عبارت زیر مشخص کرده و نوع آن را بنویسید. (۵/نمره)

" نیکو نو ، بهتر هزار بار از نیکو رو "

۱۰- نوع "واو" را در بیت زیر بنویسید. (۲۵/)

" من هر چه دیده ام ز دل و دیده ام / گاهی ز دل بود گله ، گاهی ز دیده ام "

۱۱- در عبارات زیر واژه ای را بیابید که در گذر زمان دچار تحوّل معنایی شده است؟ (۲۵/نمره)

" معلم ، مرغان ، اکویا می کشید ؛ گوزن را رعنا رقم می زد ؛ فرگوش را چابک می بست . "

۱۲- کدام جمله طبق الگوی " نهار + مفعول + فعل " ساخته شده است؟ نهاد آن کدام است؟ (۵/نمره)

الف) من از تو سر فرای تعالی خواستم . / ب) انسان آگله آموزه های بسیاری را از تأمل در طبیعت می آموزد .
پ) زندگی مرفهی نداشتند . / ت) گشت یکی پشمه زسنگی جدا

۱۳- در عبارت زیر یک واژه دو تلفظی بیابید و آن را بنویسید. (۲۵/نمره)

" گفته اند: قصه یوسف (ع) از بهر آن نیکو ترین بود که یوسف صدیق وفادار بود و پادشاه عالم ، خبر که داد در این قصه ، از حسن سیرت او داد . "

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

• حفظ شعر (۲نمره)

۱- مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. (۵/نمره)

باز این چه شورش است که در خلق عالم است

۲- بیت قبل از بیت زیر را بنویسید .

که نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل / با یاد تو افتادم از یاد برفت آنها

۳- مصراع های به هم ریخته را مرتب کنید .

الف) شاید ، گر ، را ، در ، طلبت ، ما ، برسد ، رنجی

ب) است ، چه عزا ، باز ، چه ماتم ، و ، چه نوحه ، این ، و

۴- واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید .

الف) گویا عزای اشرف (فرزند - اولاد) آدم است / ب) وقتی دل سودایی می رفت به (بستان ها - بوستان ها)

• دانش های ادبی (۳نمره)

۱- یک مفهوم کنایی در بیت زیر مشخص کرده و معنی آن را بنویسید. (۲۵/نمره)

نعره بر آورده فلک کرده کر دیده سیه کرده ، شده زهره در

۲- در عبارت زیر کدام آرایه ادبی بر زیبایی سخن افزوده است؟ مورد آن را مشخص کنید. (۲۵/نمره)

" و این یکی از استعراذ های گوناگون و فراوان و در عین حال پشمه ای از فوشمزه کی های رنگارنگ او بود . "

۳- آوردن آیه ، حدیث ، مصراع یا بیتی از شاعری دیگر در میان کلام را گویند. (۲۵/نمره)

۴- در بیت زیر مورد مشخص شده چه آرایه ای دارد؟ مفهوم آن را بنویسید .

زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار ، کاروان شما نیز بگذرد

۵- در کدام گزینه آرایه ایهام وجود دارد؟ مشخص کرده و معانی آن را بنویسید. (۵/نمره)

الف) تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم / بعد از تو روا باشد نقض همه پیمانها

ب) زهی گویا ز تو کام و زبانم / تویی هم آشکارا هم نهانم

پ) خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست

ت) گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید

۶- واژه های "سجع" را از عبارت زیر بنویسید. (۲۵/نمره)

"بنینی که یوسف (ع) را از روی نیکو، بند و زندان آمد و از خوی نیکو، امر و فرمان آمد؟"

۷- جملهء مشخص شده در عبارت زیر تضمینی از کدام بیت فردوسی است؟

"یکی از خروسان، ضربتی سخت بر دیدهء حریف نواخت به صدمتی که «جهان تیره شد پیش آن نامدار» لا جرم سپر بینداخت و از میدان بگریخت."

۸- در مصراع های زیر کدام آرایه از همه بارزتر (مشخص تر) است؟ با ذکر موارد، آن را بنویسید. (۵/نمره)

"تو، آن بلندترین هرمی ومن کوچک ترین مور"

قلمرو فکری (۸ نمره)

۱- معنی هریک از ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

۱-۱- دی که از دستان به سرا می شدم. (۲۵/نمره)

۱-۲- سه ماه بود که موی سر باز نکرده بودیم. (۲۵/نمره)

۱-۳- اما در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود. (۲۵/نمره)

۱-۴- دری که به باغ بیش ما گشوده ای / هزار بار خیبری تر است. (۵/نمره)

۱-۵- آب اجل که هست گلو گیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد (۵/نمره)

۱-۶- مرد حقه را بر گرفت و به خانه رفت و سودای آتش بگرفت که آیا در این حقه، چه سر است؟ (۵/نمره)

۱-۷- قطرهء باران که در افتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک (۵/نمره)

۱-۸- ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد (۷۵/نمره)

۱-۹- گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید (۵/نمره)

۲- مفهوم کلی بیت های زیر را بنویسید. (۵/نمره)

الف) گفتم زمان عشرت، دیدی که چون سر آمد / گفتا خموش حافظ کاین غصه هم سر آید

ب) هر آن وصفی که گویم، بیش از آنی / یقین دانم که بی شک، جان جانی

الف) ب)

۳- با توجه به مصراع های زیر پاسخ دهید. (۷۵/نمره)

"در آحد که گل بوسه زخم ها، تنت را دشت شقایق کرده بود، مگر از کدام با دهه مهر، مست بودی که با تازیانه هشتاد زخم بر خود حد زدی؟"

۳-۱- یک اصطلاح شرعی در عبارت بیاید و معنی آن را بنویسید.

۳-۲- سومین تشبیه به کار رفته در عبارت را بنویسید.

۳-۳- این مصراع ها اشاره به کدام واقعه مهم تاریخی صدر اسلام دارد؟

۴-مثل "گندم نمای جو فروش مباحث." آدمی را از چه کاری بر حذر می دارد؟ (۲۵/نمره)

۵-پیام مشترک بیت "شاگردی تو مایه استادی هاست / شادم به غمت که در غمت شادی هاست" را با عبارت زیر بنویسید. (۲۵/نمره)

"معلم نقاشی مرا خبر سازید که شاگرد وفادار حقیرت هر جا به کار صورتگری در می ماند، چاره درماندگی به شیوه معلم خود می کند."

۶-بیت زیر اشاره به کدام یک از مفاهیم ذکر شده در گزینه های آمده دارد؟ (۲۵/نمره)

"فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش ها سازی سوی خاک"

(۱) ناتوانی در وصف خداوند (۲) تجلی خداوند در پدیده های آفرینش

(۳) عشق به آفریدگار (۴) حیرت در برابر عظمت خلقت

۷-نویسندگان دو عبارت زیر بر چه موضوع مهمی تأکید دارند؟ (۲۵/نمره)

"شهر را از عدل، دیوار کن و راه ها از ظلم و خوف پاک کن"

خوشا کسی که در این عالم خراب آباد / اساس ظلم فکند و بنای داد نهاد

۸-بیت اشاره به کدام آیه قرآن دارد؟ آن آیه را بنویسید. (۲۵/نمره)

"بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد"

۹-مصراع های "واز دهان که هرای شیر می خروشید / کلمات کودکانه تراوید" به کدام ویژگی های علی (ع) اشاره دارد؟ (۵/نمره)

۱۰-به چه دلیل نویسنده معتقد است که "مثل قرآن، مثل آب است روان"؟ (۵/نمره)

۱۱-با توجه به بیت زیر هر یک از دو طرف گفت و گو چه ویژگی دارند؟ (۵/نمره)

"گفتم زمهر و رزان رسم وفا پیاموز / گفتا ز خوبرویان این کار کمتر آید"

(۱) طرف اول: (۲) طرف دوم:

موفق و سر بلند باشید.

اخگری - دی ماه ۱۳۹۶